

VIJEĆE EUROPSKIH BISKUPSKIH KONFERENCIJA (CCEE)

KONFERENCIJA EUROPSKIH CRKAVA (KEK)

(CHARTA OECUMENICA)

Ekumenska povelja

Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE)

Gallusstrasse, 24, CH – 9000 St. Gallen

Tel: +41 71 227 33 74 Fax: +41 71 227 33 75 - ccee@telenet.ch - www.kath.ch/ccee

Konferencija europskih Crkava (KEK)

P.O. Box 2100 - 150, route de Ferney CH-1211 Geneva 2

Tel: +41 22 791 62 28 Fax: +41 22 791 62 27 - cec@cec-kek.org - www.cec-kek.org

Prijevod: Odjel za ekumensku teologiju Instituta za ekumensku teologiju i dijalog »Juraj Križanić«

Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu« - dr. sc. Jure Zečević

EKUMENSKA POVELJA (CHARTA OECUMENICA)

Smjernice za rast suradnje među Crkvama u Europi

»Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu«

Kao Konferencija europskih Crkava (KEK) i kao Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE)^[1] čvrsto smo odlučni u duhu poruke dvaju Europskih ekumenskih skupova u Baselu 1989. i u Grazu 1997., očuvati i dalje razvijati zajedništvo koje je naraslo među nama. Zahvaljujemo našem Trojedinome Bogu, što On po svome Svetome Duhu vodi naše korake ka sve intenzivnijem zajedništvu.

Mnogostruki oblici ekumenske suradnje već su se potvrdili. Vjerni molitvi Kristovoj »Da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu, te svijet uzvjeruje da si me Ti poslao« (Iv 17, 21), ipak ne smijemo ostati pri sadašnjem stanju. Svjesni svoje krivnje i spremni na obraćenje moramo nastojati prevladati podjele koje postoje među nama, da bismo zajednički vjerodostojno naviještali poruku evanđelja među narodima.

Zajednički slušajući Božju riječ u Svetom pismu, i pozvani ispovijedati našu zajedničku vjeru, kao i zajednički djelovati u skladu sa spoznatom istinom želimo dati svjedočanstvo ljubavi i nade za sve ljude.

Na našem europskom kontinentu, između Atlantika i Urala, između Sjevernog pola i Sredozemnog mora, koji je danas više nego ikada prožet pluralnom kulturom, želimo se evanđeljem zauzimati za dostojanstvo *ljudske osobe kao Božje slike te kao Crkve zajedno pridonositi pomirenju naroda i kultura.*

U tom smislu prihvaćamo ovu Povelju kao zajedničku obvezu na dijalog i suradnju. Ona opisuje temeljne ekumenske zadaće i izvodi iz njih niz smjernica i dužnosti. Ona treba promicati ekumensku kulturu dijaloga i suradnje na svim razinama crkvenoga života i stvoriti obvezujuće mjerilo za to. No ona ipak nema učiteljsko-dogmatski niti crkvenopravno-zakonski značaj. Njena obvezatnost više se sastoji u samozaduženju europskih Crkava i ekumenskih organizacija. One mogu na osnovu ovoga temeljnoga teksta za svoje područje formulirati vlastite dodatke i zajedničke perspektive, koje će se konkretno baviti njihovim posebnim izazovima i dužnostima koje iz toga proizlaze.

I. VJERUJEMO U »JEDNU, SVETU, KATOLIČKU I APOSTOLSKU CRKVU«

»Trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira! Jedno tijelo i jedan Duh - kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva! Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst! Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima!« (Ef 4, 3-6)

1. Zajedno pozvani na jedinstvo u vjeri

Evandjeljem Isusa Krista, kako je posvjedočeno u Svetom pismu i izraženo u ekumenskom Nicejsko-carigradskom vjerovanju (381.), vjerujemo u Trojedinog Boga: Oca, Sina i Duha Svetoga. Budući da tim Vjerovanjem ispovijedamo »jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu«, naša je neizostavna ekumenska zadaća učiniti vidljivim to jedinstvo, koje je uvijek dar Božji.

Vidljivo jedinstvo još uvijek priječe bitne razlike u vjeri. Postoje različita shvaćanja, prvenstveno o Crkvi i njenom jedinstvu, o sakramentima i službama. S time se ne smijemo pomiriti. Isus Krist nam je na križu očitovao svoju ljubav i otajstvo pomirenja; nasljedujući njega želimo činiti sve što nam je moguće, da bi se prevladali problemi i zapreke koje još postoje i dijele Crkve.

Obvezujemo se

- slijediti apostolsku opomenu Poslanice Efežanima i ustrajno nastojati oko zajedničkog razumijevanja Kristove spasenjske poruke u evanđelju
- u snazi Duha Svetoga raditi na ostvarivanju vidljivog jedinstva Crkve Isusa Krista u jednoj vjeri, koje nalazi svoj izraz u uzajamno priznatom krštenju i u euharistijskom zajedništvu, kao i u zajedničkom svjedočanstvu i službi.

II. NA PUTU PREMA VIDLJIVOM ZAJEDNIŠTVU CRKAVA U EUROPI

»Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge.« (Iv 13, 35)

2. Zajedno naviještati evanđelje

Najvažnija zadaća Crkava u Europi jest zajednički naviještati evanđelje, riječju i djelom, radi spasenja svih ljudi. Naočigled mnogovrsne dezorijentiranosti, otuđenja od kršćanskih vrednota, ali i raznolike potrage za smislom, kršćanke i kršćani su osobito pozvani svjedočiti svoju vjeru. Za to treba pojačanog zalaganja i izmjena iskustava u katehezi i pastoralu u lokalnim zajednicama. Jednako je važno, da sav narod Božji zajedno posreduje evanđelje društvenoj javnosti i ostvaruje socijalnu zauzetost i političku odgovornost.

Obvezujemo se

- razgovarati s drugim Crkvama o našim evangelizacijskim inicijativama, sporazumijevati se o njima i tako izbjevati štetnu konkurenciju i opasnost novih podjela
- priznavati, da svaki čovjek može izabrati svoju religijsku i crkvenu pripadnost slobodnom odlukom savjesti. Nikoga se ne smije poticati na konverziju moralnim pritiskom ili materijalnim poticajima; isto tako nikoga se ne smije sprječavati u konverziji, koja je rezultat slobodne odluke.

3. Ići ususret jedni drugima

U duhu evanđelja moramo zajedno proraditi povijest kršćanskih Crkava, koja je obilježena mnogim dobrim iskustvima, ali i podjelama, neprijateljstvima pa čak i oružanim sukobima. Ljudska krivnja, nedostatak ljubavi te česta zloraba vjere i Crkava za političke interese teško su nudile vjerodostojnosti kršćanskog svjedočanstva.

Ekumenizam stoga za kršćanke i kršćane počinje obnovom srca i spremnošću za pokajanje i obraćenje. U ekumenskom gibanju pomirenje je već poraslo.

Važno je spoznati duhovne darove različitih kršćanskih tradicija, učiti jedni od drugih i tako omogućiti da jedni druge obogaćujemo. Za daljnji razvoj ekumenizma naročito je potrebno unijeti iskustva i očekivanja mladih i snažno promicati njihovo sudjelovanje.

Obvezujemo se

- nadilaziti samodostatnost i uklanjati predrasude, tražiti uzajamno susretanje i biti raspoloživi jedni za druge
- promicati ekumensku otvorenost i suradnju u kršćanskom odgoju, u prvotnoj i permanentnoj teološkoj naobrazbi i u istraživanju.

4. Zajednički djelovati

Ekumenizam se ostvaruje već u mnogostrukim oblicima zajedničkog djelovanja. Mnoge kršćanke i kršćani iz različitih Crkava žive i djeluju zajednički, kao prijatelji, susjedi, na poslu i u svojim obiteljima. Osobito se mora pomoći interkonfesionalnim brakovima, kako bi supružnici živjeli ekumenizam u svojoj svakodnevnici.

Preporučujemo osnivanje i održavanje bilateralnih i multilateralnih ekumenskih tijela za suradnju na mjesnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Na europskoj je razini potrebno jačati suradnju između Konferencije europskih Crkava i Vijeća europskih biskupskih konferencija te održavati daljnje Europske ekumenske skupove.

U slučaju konflikta između Crkava potrebno je inicirati i podupirati korake posredovanja i mira.

Obvezujemo se

- zajednički djelovati na svim razinama crkvenog života, gdje za to postoje preduvjeti i gdje se tome ne protive razlozi vjere ili veće svrsishodnosti

- štiti prava manjina i pomoći uklanjanju nesporazuma i predrasuda između većinskih i manjinskih Crkava u našim zemljama.

5. Zajednički moliti

Ekumenizam živi od toga, da zajednički slušamo Božju riječ i dopustimo Duhu Svetomu djelovati u nama i po nama. Snagom tako primljene milosti postoje danas mnogostruke težnje, da se molitvom i bogoslužjem produbi duhovno zajedništvo između Crkava i moli za vidljivo jedinstvo Crkve Kristove. Osobito bolan znak podjele među mnogim kršćanskim Crkvama jest nepostojanje euharistijskog zajedništva.

U nekim Crkvama postoje rezerve naspram zajedničkih ekumenskih molitvi. No mnoga ekumenska bogoslužja, zajedničke pjesme i molitve, naročito Očenaš, obilježavaju našu kršćansku duhovnost.

Obvezujemo se

- moliti jedni za druge i za kršćansko jedinstvo
- poznavati i učiti cijeniti bogoslužja te ostale oblike duhovnog života drugih Crkava
- ići ususret euharistijskom zajedništvu kao cilju.

6. Nastaviti dijaloge

Naše u Kristu utemeljeno srodstvo od temeljnog je značaja naspram našim različitim teološkim i etičkim pozicijama. Za razliku od darovane nam i obogaćujuće mnogostrukosti, ipak su suprotnosti u nauku, u etičkim pitanjima i u crkvenopravnim odrednicama vodile i do razdvajanja među Crkvama; često su u tome odlučujuću ulogu imale posebne povijesne okolnosti i različita kulturna obilježja.

Da bi se ekumensko zajedništvo produbilo, bezuvjetno se moraju nastaviti nastojanja oko konsenzusa u vjeri. Bez jedinstva u vjeri nema punog crkvenog zajedništva. Dijalog nema alternative.

Obvezujemo se

- savjesno i intenzivno nastaviti dijalog među našim Crkvama na raznim crkvenim razinama kao i ispitati, koje rezultate dijaloga crkveni autoriteti mogu i trebaju proglasiti obvezatnim
- u sporovima, osobito kada u pitanjima vjere i etike prijete podjela, tražiti razgovor i o tim pitanjima raspravljati zajedno u duhu evanđelja.

III. NAŠA ZAJEDNIČKA ODGOVORNOST U EUROPI

»Blago mirotvorcima, oni će se sinovima Božjim zvati!« (Mt 5, 9)

7. Suoblikovati Europu

Tijekom stoljeća razvila se Europa religiozno i kulturno pretežno kršćanskih obilježja. U isto je vrijeme, zakazivanjem kršćana u Europi i izvan njenih granica, učinjeno mnogo zla. Priznajemo suodgovornost u toj krivnji i molimo Boga i ljude za oprost.

Naša nam vjera pomaže, da učimo iz prošlosti te da se zauzimamo za to da kršćanska vjera i ljubav prema bližnjima izharavaju nadu za moral i etiku, za obrazovanje i kulturu, za politiku i ekonomiju u Europi i u cijelom svijetu.

Crkve promiču ujedinjenje europskog kontinenta. Bez zajedničkih vrednota ne može se postići trajno jedinstvo. Uvjereni smo da duhovna baština kršćanstva predstavlja nadahnjujuću snagu za obogaćenje Europe. Na temelju naše kršćanske vjere zauzimamo se za humanu i socijalnu Europu, u kojoj vrijede ljudska prava i temeljne vrednote mira, pravde, tolerancije, sudjelovanja i solidarnosti. Naglašavamo poštivanje života, vrijednost braka i obitelji, prvenstvo zauzimanja za siromašne, raspoloživost za oprost i u svemu milosrđe.

Kao Crkve i kao međunarodne zajednice moramo sprječavati opasnost da se Europa razvije u integrirani Zapad i dezintegrirani Istok. Treba također paziti i na razliku Sjever-Jug. Istovremeno treba izbjegavati svaki eurocentrizam i jačati odgovornost Europe za cijelo čovječanstvo, osobito za siromašne diljem svijeta.

Obvezujemo se

- sporazumijevati se jedni s drugima o sadržajima i ciljevima naše društvene odgovornosti i što je moguće više zajednički zastupati želje i viđenja Crkava naspram sekularnih europskih institucija
- braniti temeljne vrednote od svih posezanja
- oduprijeti se svakom pokušaju zlouporabe religije i Crkve u etničke ili nacionalističke svrhe.

8. Pomirivati narode i kulture

Mnogostrukost regionalnih, nacionalnih, kulturnih i religioznih tradicija promatramo kao bogatstvo Europe. S obzirom na brojne sporove zadaća je Crkava, da zajedno služe i pomirenju naroda i kultura. Znamo da je mir među Crkvama isto tako važna pretpostavka za to.

Naša zajednička nastojanja upravljena su na prosudbu i rješavanje političkih i socijalnih pitanja u duhu evanđelja. Jer vrednujemo osobu i dostojanstvo svakoga čovjeka kao slike Božje, zauzimamo se za apsolutnu jednakovrijednost svih ljudi.

Kao Crkve želimo zajednički promicati proces demokratizacije u Europi. Zalažemo se za mirni poredak utemeljen na nenasilnim rješenjima konflikata. Osuđujemo svaki oblik nasilja protiv čovjeka, osobito protiv žena i djece.

Pomirenje podrazumijeva promicanje socijalne pravednosti u i među svim narodima, prije svega premošćivanje razlika između siromašnih i bogatih kao i rješavanje problema nezaposlenosti. Zajednički želimo pridonijeti, da se s migrantima i migranticama, izbjeglicama i azilantima u Europi ophodi na način dostojan čovjeka.

Obvezujemo se

- suprotstaviti se svakom obliku nacionalizma koji vodi ugnjetavanju drugih naroda i nacionalnih manjina i zauzimati se za nenasilna rješenja
- jačati položaj i jednakopravnost žena u svim područjima života te promicati pravedno zajedništvo žena i muškaraca u Crkvi i društvu.

9. Očuvati stvorenje

Vjerujući u ljubav Boga Stvoritelja, spoznajemo sa zahvalnošću dar stvorenja, vrijednost i ljepotu prirode. No, sa strahom gledamo kako se dobra zemlje iskorištavaju, bez obzira na vrijednost koju imaju u sebi, ne vodeći računa o njihovoj iscrpljivosti i o dobru budućih naraštaja.

Želimo se zajedno zauzimati za primjerene životne uvjete svih stvorenja. U odgovornosti pred Bogom moramo zajednički učiniti da se ostvaruju i da se dalje razvijaju kriteriji za ono što ljudi znanstveno i tehnološki mogu, ali etički ne smiju činiti. U svakom slučaju, pred onim što je tehnički ostvarivo, prednost mora imati jedinstveno dostojanstvo svakog čovjeka.

Preporučujemo da se u europskim Crkvama uvede ekumenski dan molitve za zaštitu stvorenja.

Obvezujemo se

- dalje razvijati stil života, u kojemu ćemo, nasuprot vladavini ekonomskih i potrošačkih prisila, vrednovati odgovornu i primjerenu kvalitetu života
- podupirati crkvene organizacije za zaštitu okoliša i ekumenske mreže u njihovoj odgovornosti za očuvanje stvorenja.

10. Produbljavati zajedništvo sa židovstvom

Jedinstveno zajedništvo povezuje nas sa s narodom Izraela, s kojim je Bog sklopio Savez vječni. U vjeri znamo, da su naše židovske sestre i braća »ljubimci poradi otaca. Ta neopozivi su dari i poziv Božji!« (Rim 11, 28-29). »Njihovo je posinstvo, i Slava, i Savezi, i zakonodavstvo, i bogoštovlje, i obećanja; njihovi su i oci, od njih je, po tijelu i Krist« (Rim 9, 4-5).

Žalimo i osuđujemo sve pojave antisemitizma, sve izljeve mržnje i progone. Za kršćanski antijudaizam molimo Boga za oprostjenje i naše židovske sestre i braću za pomirenje.

Neophodno je, u navještaju i podučavanju, u nauku i u životu naših Crkava, posvješćivati duboku povezanost kršćanske vjere sa židovstvom i podupirati kršćansko-židovsku suradnju.

Obvezujemo se,

- suprotstavljati se svim oblicima antisemitizma i antijudaizma u Crkvi i društvu
- tražiti i intenzivirati dijalog sa našim židovskim sestrama i braćom na svim razinama

11. Njegovati odnose s islamom

Muslimani stoljećima žive u Europi. Oni u nekim europskim zemljama čine jake manjine. Pri tome je bilo i ima mnogo dobrosusjedskih kontakata između muslimana i kršćana, ali i izrazitih suzdržanosti i predrasuda na objema stranama. One počivaju na bolnim iskustvima tijekom povijesti i u najnovijoj prošlosti.

Susrete između kršćana i muslimana kao i kršćansko-islamski dijalog želimo pojačati na svim razinama. Osobito preporučujemo da se međusobno razgovara o vjeri u jednoga Boga i razjašnjava shvaćanje ljudskih prava.

Obvezujemo se

- muslimane susretati s poštovanjem
- s muslimanima surađivati kod zajedničkih pitanja.

12. Susret s drugim religijama i svjetonazorima

Pluralnost vjerskih i svjetonazorskih uvjerenja i oblika života postala je obilježje europske kulture. Istočne religije i nove religijske zajednice šire se i nailaze na zanimanje mnogih kršćanki i kršćana. Također ima i sve više ljudi, koji odbacuju kršćansku vjeru, odnose se ravnodušno naspram nje ili slijede druge svjetonazore.

Želimo ozbiljno uzeti kritička pitanja koja nam se postavljaju i zajedno nastojati oko pravedne rasprave. Pri tome valja razlikovati s kojim zajednicama trebaju biti traženi dijalozi i susreti, a s kojima, s kršćanskog stajališta, treba biti oprezan.

Obvezujemo se

- priznavati slobodu vjere i savjesti čovjeka i zajednice te se zauzimati da svi smiju prakticirati svoju vjeru ili svjetonazor u okviru važećega prava, pojedinačno i skupno, privatno i javno
- biti otvoreni za razgovor sa svim ljudima dobre volje, rješavati zajedničke poslove i svjedočiti im kršćansku vjeru.

Isus Krist, Gospodin jedne Crkve, naša je najveća nada za pomirenje i mir. U njegovo ime želimo nastaviti zajednički put u Europi. Pomogao nam Bog svojim Duhom Svetim.

*»A Bog nade napunio vas svakom radošću i mirom u vjeri da izobilujete u nadi snagom Duha Svetoga.«
(Rim 15, 13)*

Kao predsjedavajući Konferencije europskih Crkava i Vijeća europskih biskupskih konferencija preporučujemo ovu Ekumensku povelju kao temeljni tekst svim Crkvama i Biskupskim konferencijama Europe na prihvaćanje i ostvarivanje prilagođeno svome vlastitome kontekstu.

Ovom preporukom potpisujemo Ekumensku povelju prigodom Europskog ekumenskog susreta na prvu nedjelju nakon zajedničke proslave Uskrsa godine 2001.

Strasbourg, 22. travnja 2001.

Metropolit Jeremie,

Predsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija

Predsjednik Konferencije europskih Crkava